

**RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG
TE OOST-VLAANDEREN
VAN 9 DECEMBER 2024**

Afdeling Oudenaarde

Kamer O10

In de zaak van het openbaar ministerie tegen:

J., C. D. R., RRN (...)
geboren te Lokeren op (...)
van Belgische nationaliteit
ingeschreven te (...)

beklaagd van :

als dader of mededader in de zin van artikel 66 van het strafwetboek;
aanzetten tot discriminatie of segregatie jegens een groep
in een van de in artikel 444 van het Strafwetboek bedoelde omstandigheden te hebben aangezet tot
discriminatie of tot segregatie jegens een groep, een gemeenschap of de leden ervan, wegens een van de
beschermde criteria bedoeld in artikel 4, 4° van de Wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde
door racisme of xenofobie ingegeven daden, en dit, zelfs buiten de in artikel 5 van voornoemde Wet
bedoelde domeinen,
(art. 4, 4°, 5 en 20, 3° Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie
ingegeven daden ; art. 444 Sw)

te Oudenaarde op 19 april 2023

namelijk door tijdens een politiecontrole een racistische uitspraak, met name "Je zou beter die makakken
pakken", te hebben gedaan en hierbij de tussenkommende verbalisant te hebben aangezet tot discriminatie
ten aanzien van een groep van personen omwille van hun afkomst.

1. PROCEDURE

1.

De zaak werd behandeld op de openbare terechtzitting van 25 november 2024.

De rechtbank nam kennis van de stukken van de rechtspleging en hoorde:

- het openbaar ministerie, bij monde van substituut-procureur des Konings B. Mabilde;
- de beklaagde J. R., vertegenwoordigd door zijn raadsman mr. S. Roels. in de plaats van mr. A. Mallego, beiden advocaat te Aalst.

De Nederlandse taal werd gehanteerd voor de rechtspleging.

2. BEOORDELING OP STRAFGEBIED

2.1. Strafvordering

2.

De dagvaarding werd rechtsgeldig betekend.

De strafvordering is ontvankelijk.

2.2. Grond van de zaak

a) De feiten

3.

Op 19 april 2023 tijdens een verkeerstoezicht met een anoniem dienstvoertuig, merken de verbalisanten een bestuurder van een voertuig op, rijdend, met een gsm-toestel in de hand. De beklaagde wordt uit het verkeer gehaald. Volgens de verbalisanten stelt hij zich agressief op en zegt hij letterlijk: "je zou beter die makakken pakken".

De beklaagde werd verhoord en verklaarde, samengevat en in essentie, dat hij die dag onderweg was met zijn voertuig toen er op een bepaald ogenblik een voertuig naast het zijne kwam rijden en waarvan de bestuurder hem aan de kant maande. De man was gekleed in gewone kledij en stapte uit zijn voertuig. Hij sprak hem aan over zijn gsm gebruik en stelde zich agressief op. Hij was aangedaan door zijn houding en vroeg naar een legitimatiebewijs. Hij is dan in discussie gegaan. Op geen enkel ogenblik is hij zelf tot discriminerende uitlatingen overgegaan. Hij was wel geïrriteerd door de houding van de verbalisant in burger. Het enige wat hij zou kunnen gezegd hebben is "kunt ge u niet met echt werk bezig houden".

4.

In het strafbundel worden vijf processen-verbaal gevoegd met gelijkaardige politionele vaststellingen.

b) Beoordeling

5.

De beklaagde werd door het openbaar ministerie vervolgd voor het aanzetten tot discriminatie en segregatie jegens een groep op 19 april 2023 door tijdens een politiecontrole de woorden "je zou beter die makakken pakken" te hebben gebruikt ten aanzien van de verbalisanten.

De beklaagde betwistte mondeling op de terechtzitting zijn schuld aan de feiten en de tenlastelegging. In hoofdorde stelde de beklaagde dat hij de woorden niet uitsprak, minstens dat er twijfel over bestaat

en er zich aldus een vrijspraak opdringt. Ondergeschikt stelde de beklaagde dat de constitutieve bestanddelen van het misdrijf niet voorhanden zijn, met name zou het moreel bestanddeel ontbreken.

5.

Artikel 62,1' lid WPW luidt als volgt:

De overheidspersonen die door de Koning worden aangewezen om toezicht te houden op de naleving van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten, stellen de overtredingen vast door processen-verbaal die bewijskracht hebben zolang het tegendeel niet is bewezen.

Processen verbaal hebben in verkeerszaken met andere woorden bijzondere bewijswaarde. Ook in dit geval. De beklaagde levert niet het bewijs van het tegendeel van wat werd vastgesteld door de verbalisant, en ook niet dat de verbalisant zijn vaststelling met zekerheid onjuist zijn, of nog dat hij deze vaststellingen onmogelijk zou kunnen hebben gedaan.

In die zin zijn deze vaststellingen, waaruit de schuld van de beklaagde aan de hem ten laste gelegde misdrijven duidelijk uit blijkt, vaststaand.

6.

Artikel 4, 4° van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden definieert de beschermde criteria als "nationaliteit, een zogenaamd ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming"

Artikel 20, 3° van diezelfde wet bepaalt: "Met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van vijftig euro tot duizend euro of met een van die straffen alleen wordt gestraft :

[...1

3° hij die in een van de in artikel 444 van het Strafwetboek bedoelde omstandigheden aanzet tot discriminatie of tot segregatie jegens een groep, een gemeenschap of de leden ervan, wegens een of meer beschermde criteria, en dit, zelfs buiten de in artikel 5 bedoelde domeinen;"

Artikel 444 van het Strafwetboek bepaalt: "De schuldige wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zesentwintig euro tot tweehonderd euro, wanneer de tenlasteleggingen geschieden:

Hetzij in openbare bijeenkomsten of plaatsen;

Hetzij in tegenwoordigheid van verscheidene personen, in een plaats die niet openbaar is, maar toegankelijk voor een aantal personen die het recht hebben er te vergaderen of ze te bezoeken; Hetzij om het even welke plaats, in tegenwoordigheid van de beledigde en voor getuigen; Hetzij door geschriften, al dan niet gedrukt, door prenten of zinnebeelden, die aangeplakt, verspreid of verkocht, te koop geboden of openlijk tentoongesteld worden;

Hetzij ten slotte door geschriften, die niet openbaar gemaakt, maar aan verscheidene personen toegestuurd of meegedeeld worden."

De vrijheid van meningsuiting is een van de pijlers van een democratische samenleving. Zij geldt niet alleen voor de 'informatie' of de 'ideeën' die gunstig worden onthaald of die als onschuldig of onverschillig worden beschouwd, maar ook voor die welke de Staat of een of andere groep van de bevolking 'schokken, verontrusten of kwetsen'. Zo willen het pluralisme, de verdraagzaamheid en de geest van openheid, zonder welke er geen democratische samenleving kan bestaan. Niettemin genieten haatdragende uitlatingen, in bepaalde omstandigheden en onder bepaalde voorwaarden, geen bescherming onder artikel 10 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (vgl. GwH 6 oktober 2004, nr. 157/2004, overwegingen B.41 t.e.m. B.52; GwH 12 februari 2009, overweging B.61.1 en B.62.2)

De term "aanzetten tot" geeft op zich aan dat de strafbaar gestelde handelingen verder gaan dan louter informatie, ideeën of kritiek. De gebruikelijke betekenis van het werkwoord "aanzetten tot" is "aansporen om iets te doen", "opzetten, aanstoken".

Ten slotte is een bijzonder opzet vereist, met name de bijzondere wil om aan te zetten tot haat of geweld. Hoewel de strafbaarheid van het aanzetten tot haat of geweld of tot discriminatie of segregatie niet de wil vereist om aan te zetten tot concrete, bepaalde of bepaalbare daden, moet de beklaagde wel de bedoeling hebben gehad aan te zetten tot haat of geweld of tot discriminatie of segregatie (vgl. GwH 6 oktober 2004, nr. 2004/157, overwegingen B.41 t.e.m. B.52; GwH 11 maart 2009, nr. 2009/40, overwegingen B.56 t.e.m. B.60; Gent 5 maart 2013, AM 2014, afl. 3-4, 271). Discriminerende of beledigende stellingen zoals 'eigen volk eerst' of 'alle holebi's zijn pervers', die van het bijzonder opzet verstoken blijven, behoren eveneens tot de vrijheid van meningsuiting (vgl. E. VANDEBROEK, Vrijheid van meningsuiting, NJW 2015, 326, met verwijzing naar S. SOTTIAUX en J. VRIELINK, "Eén arrest, vijf mijlpalen", Juristenkrant 2004, afl. 96, (4) 4). Om te kunnen worden veroordeeld voor 'aanzetten', is het vereist dat de opzettelijke wil om aan te zetten tot een reactie, bewezen wordt (vgl. Gent 3 februari 2009, RW 2009-10, afl. 11, 454).

De rechtbank houdt rekening met de persoonlijkheid van de beklaagde zoals blijkt uit de gevoegde dossiers in het strafbundel en met zijn strafregister. Daaruit vloeit voort dat lastens de beklaagde reeds in het verleden processen-verbaal werden opgesteld voor het uiten van racistische en discriminerende uitspraken. Hij werd daarvoor ook correctioneel veroordeeld in 1997.

In acht genomen deze context en omstandigheden kan de rechtbank niet anders dan vaststellen dat de beklaagde de woorden uitte met het bijzonder opzet om de verbalisanten aan te zetten om een bepaalde groep te viseren. De rechtbank gaat er met andere woorden van uit dat het in huidig geval niet enkel gaat om een loutere belediging van een bepaalde groep personen omwille van hun huidskleur. In huidig geval is er geen sprake van een incident waarbij een persoon van allochtone afkomst betrokken is en de beklaagde uit irritatie racistisch reageert. Het is duidelijk dat beklaagde een racistisch gedachtengoed aanhangt en hij zich op het ogenblik dat hij door de verbalisant geverbaliseerd wordt als "autochtoon" geïrriteerd voelt. Vandaar zijn uitlating tegen de verbalisant dat hij "beter makkaken zou pakken".

De feiten en de betreffende tenlasteleggingen zijn dan ook bewezen in hoofde van de beklaagde en deze dienen hem te worden toegerekend.

c) Straftoemeting

7.

De rechtbank houdt bij het bepalen van het soort straf en de omvang van de straf rekening met de aard en de objectieve ernst van de feiten zoals deze werden bewezen verklaard. Ook houdt de rechtbank rekening met de begeleidende omstandigheden en de persoonlijkheid van de beklaagde zoals die blijkt uit diens strafrechtelijk verleden, gezinstoestand en arbeidssituatie voor zover deze aan de rechtbank bekend zijn. De op te leggen straf moet de beklaagde ervan weerhouden in de toekomst dergelijke feiten te plegen.

De beklaagde uitte vanuit een racistische overtuiging uitlatingen ten aanzien van de verbalisanten nadat hij zich geïrriteerd voelde als autochtoon en de verbalisanten trachtte aan te sporen — in niet mis te verstane bewoordingen - zich bezig te houden met die "makakken". Dat hij dergelijke uitlatingen deed kwam vanuit een overtuiging en was niet bedoeld als loutere belediging. De beklaagde werd immers in het verleden reeds meerdere malen geverbaliseerd voor dergelijke feiten. Maatschappelijk kan deze verderfelijke ingesteldheid niet worden getolereerd. In de open democratie die onze maatschappij is geacht te zijn, dient dergelijke houding te worden geresponsabiliseerd.

8.

De beklaagde heeft 10 strafrechtelijke voorgaanden. Naast 6 veroordelingen voor verkeersinbreuken, liep hij 4 correctionele veroordelingen op wegens ondermeer racisme en xenofobie, waarvoor hij een opschorting kreeg. Op 14 mei 2018 liep hij ook een gevangenisstraf van 2 jaar op. Hij komt niet meer in aanmerking voor gunsten.

Aangezien de beklaagde de feiten heeft gepleegd sedert hij veroordeeld werd bij arrest van het hof van beroep te Gent van 14 mei 2018 tot een gevangenisstraf van 2 jaar, beslissing die in kracht van gewijsde

gegaan was op het ogenblik van de nieuwe feiten, en voordat vijf jaren zijn verlopen sinds hij zijn straf heeft ondergaan of sinds zijn straf verjaard is, bevindt de beklaagde zich in staat van wettelijke herhaling.

De rechtbank is van oordeel dat een werkstraf en een geldboete, zoals hierna bepaald, een passend maatschappelijk antwoord vormt op de bewezen verklaarde feiten. De beklaagde wordt door deze bestraffing effectief gewezen op het onaanvaardbaar karakter van zijn handelingen, maar krijgt tegelijk ook de mogelijkheid om op een actieve en zinvolle wijze bij te dragen aan zijn bestraffing. De duur van de werkstraf staat in verhouding tot de ernst van de feiten. Om een goede uitvoering van de werkstraf te verzekeren, wordt een vervangende gevangenisstraf opgelegd, die zal worden ten uitvoer worden gelegd ingeval de werkstraf niet behoorlijk wordt uitgevoerd.

9.

De rechtbank is van oordeel dat de hierna bepaalde straf aan de beoogde preventieve en repressieve doelen tegemoet komt. Om precies van aard te zijn de beklaagde de ernst en de draagwijdte van zijn fouten te leren inzien alsook als duidelijke waarschuwing die hem ertoe moet aanzetten in de toekomst zijn verantwoordelijkheid ernstiger op te nemen, kan deze straftoemeting, noch met betrekking tot de werkstraf, noch met betrekking tot de geldboete op een mildere wijze worden toegepast. Een grotere mildheid betonen zou trouwens getuigen van een permissiviteit die niet langer van aard zou zijn de beklaagde aan te zetten tot meer zin voor verantwoordelijkheid en discipline en tot het respecteren van de rechtsregels.

10.

De geldboete dient overeenkomstig artikel 1 van de Wet van 5 maart 1952 betreffende de opdecimen op de strafrechtelijke geldboeten, verhoogd te worden met opdecimen.

Voor feiten (deels) gepleegd vanaf 1 januari 2017 betreffen dit 70 opdecimen (factor x 8).

d) Bijdragen en kosten

11.

De beklaagde dient als veroordeelde tot een correctionele hoofdstraf te worden verplicht tot het betalen van de bijdrage tot financiering van het bijzonder Fonds tot hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redder die, sedert 17 december 2005, 25 euro bedraagt en sinds 1 januari 2017 dient vermeerderd te worden met 70 opdecimen tot 200 euro (artikel 29 van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen). Deze bijdrage heeft een eigen aard en houdt geen straf in.

12.

Artikel 91, 2e lid van het algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken vastgesteld bij K.B. van 28 december 1950 verplicht de rechter voor elke criminele, correctionele en politiezaak aan iedere veroordeelde een vergoeding op te leggen, die thans 58,90 euro bedraagt.

13.

Krachtens artikel 4 §3 en 5 §§ 1 en 2 van de wet van 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand, en het K.B van 26 april 2017 tot uitvoering ervan, wordt de beklaagde, die geen bewijs levert dat hij kosteloze juridische tweedelijnsbijstand geniet of hier met zekerheid voor in aanmerking komt, tevens veroordeeld tot betaling van de bijdrage aan het Fonds, die thans 24 euro bedraagt.

14.

Overeenkomstig artikel 194 juncto artikel 162, 1e lid van het wetboek van strafvordering, verwijst ieder veroordelend vonnis, uitgesproken tegen de beklaagde (en tegen de personen die voor het misdrijf burgerrechtelijk aansprakelijk zijn), hem/haar in de kosten, jegens de openbare partij.

3. BEOORDELING OP BURGERLIJK GEBIED

Omdat het door de beklaagde gepleegde misdrijf mogelijk schade heeft veroorzaakt, houdt de rechtbank de burgerrechtelijke belangen ambtshalve aan, in toepassing van artikel 4 V.T.Sv.

4. TOEGEPASTE WETTEN

De volgende artikelen bepalen de bestanddelen van de misdrijven, de strafmaat en de taalwet: -
Strafwetboek: art. 37 quinquies, sexies, septies, 40, 65, 66, 100, 444

- Wet 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden : art. 4, 4°, 5 en 20, 3°
- Wet van 29 juni 1964: art. 1
- KB van 28 december 1950
- Wet van 1 augustus 1985: art. 28, 29
- Wet van 5 maart 1952
- Wet van 19 maart 2017: art. 4 §3
- Wet van 26 juni 2000: art. 4
- Wet houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering: art. 4 en 27 - Wetboek van Strafvordering: art. 162, 163, 179, 182, 184, 185, 189, 190, 194 - Wet van 15 juni 1935 door de voorzitter ter zitting aangeduid.

UITSPRAAK

De rechtbank beslist, op tegenspraak ten aanzien van J. R., en in eerste aanleg, als volgt:

OP STRAFGEBIED

- veroordeelt de beklaagde, J. R., en met zijn instemming, voor de feiten van de enige tenlastelegging tot:

- een werkstraf van 50 uur, met een vervangende gevangenisstraf van 3 maanden en
- een geldboete van 50 euro, verhoogd met 70 opdecimien (x 8) tot 400 euro, met een vervangende gevangenisstraf van 15 dagen.

Bijdrage — vergoeding - kosten:

- spreekt tegen de beklaagde de verplichting uit een bijdrage te betalen van 25 euro verhoogd met 70 opdecimien (x8) en aldus gebracht op 200 euro tot financiering van het bijzonder fonds voor de hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden;

- veroordeelt de beklaagde krachtens artikel 4 §3 van de wet van 19 maart 2017, tot het betalen van een bijdrage van 24 euro aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand;

- legt bovendien aan de veroordeelde een vergoeding op van 58,90 euro;

- veroordeelt de beklaagde tot de proceskosten, wat de openbare partij betreft tot op heden in het geheel begroot op 352,68 euro;

OP BURGERLIJK GEBIED

- houdt de beslissing over de burgerlijke belangen aan overeenkomstig artikel 4 van de Wet houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering.

Dit vonnis is gewezen en uitgesproken in openbare zitting op 9 december 2024 door de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Oudenaarde, kamer 010:

- Femke Quagebeur, rechter

in aanwezigheid van het lid van het openbaar ministerie vermeld in het proces-verbaal van de terechtzitting,

met bijstand van griffier Anne Marie Van Den Berghe